

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВИ КОМУНИКАЦИИ
КАТЕДРА „ПРЕСЖУРНАЛИСТИКА И КНИГОИЗДАВАНЕ“

АВТОРЕФЕРАТ НА ЦВЕТАН ТОДОРОВ ТОМЧЕВ
ЗА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА

**ФОТОГРАФИЯ И ПРОПАГАНДА
В БЪЛГАРСКАТА ПРЕСА В ПЕРИОДА 1919-1944**

Докторант:
Цветан Томчев

Научен ръководител:
Доц. Георги Лозанов

Зачислен със заповед:
№ РД 20-21/07.01.2019

София, 2023

Дисертационният труд е с обем 268 страници, от които 252 страници е основният текст. Изложението е конструирано в увод, четири глави и заключение. Библиографската справка съдържа общо 116 заглавия на кирилица и латиница.

Ключови думи: репортажна фотография, журналистическа фотография, фотографски видове, форми и жанрове. Артистична фотография, документална и репортажна фотография, образна журналистика, визуална журналистика. Единична снимка, фоторепортаж, фото очерк, фото есе. Жанрове на фотожурналистиката, портрет, социална фотография, политическа фотография, фотография от „гореща точка“, развлекателна и забавна фотография. „Златни години на фотожурналистиката“, невидима камера, откровена камера, „бърз“ и „бавен“ обектив, светлочувствителност на фотоматериалите, сенсибилизация на негативните филми, „лайка“ формат и „среден“ формат на фотографската камера. Фото монтаж, фото колаж, режисирана фотография, манипулация, цензура.

Key words: reportage photography, journalistic photography, photographic types, forms and genres. Artistic photography, documentary and reportage photography, image journalism, visual journalism. Single photo, photo essay, photo essay, photo essay. Genres of photojournalism, portraiture, social photography, political photography, hotspot photography, entertainment and entertainment photography. "Golden years of photojournalism", invisible camera, candid camera, "fast" and "slow" lens, light sensitivity of photographic materials, sensitizing of negative films, "chamomile" format and "medium" format of the photographic camera. Photo montage, photo collage, directed photography, manipulation, censorship.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОРИГИНАЛНОСТ

Декларирам, че настоящият дисертационен труд на тема „ФОТОГРАФИЯ И ПРОПАГАНДА В БЪЛГАРСКАТА ПРЕСА В ПЕРИОДА 1919- 1944 ГОДИНА“ за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е оригинален авторски продукт, а използваните източници на научна и емпирична информация са документирани и цитирани съгласно действащите в Република България стандарти.

Гарантирам, че:

I. Признаването на чуждото авторство на използваните текстове, таблици, схеми, графики, изображения и други е обозначено според утвърдения в научната област академичен стил на цитиране.

II. Библиографският списък в края на труда включва всички цитирани и използвани печатни и електронни източници по темата. Описанията спазват актуалните национални стандарти и консолидирания ISBD 2012 Международен стандарт за библиографско описание.

III. Оформянето, структурирането и рубрикирането на дисертационния труд съблюдава БДС ISO 7144:2011 Оформяне на дисертации и подобни документи.

IV. Библиографското цитиране на източниците в текста е съобразено с националния стандарт БДС ISO 690:2011 Ръководство за библиографски позовавания и цитиране на информационни ресурси.

С настоящето декларирам, че съм запознат с правилата в Етичния кодекс на академичната общност на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за зачитане на авторството, чуждите приноси и коректното цитиране (чл. 11 и чл. 23) и за недопустимостта на плагиатство (чл. 11, ал. 3), както и със санкциите при плагиатство, установени в Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (чл. 166, ал. 1, т. 6)

София, 01.12.2022г.

Подпис:

(Цветан Тодоров Томчев)

СЪДЪРЖАНИЕ

Структура на дисертационния труд	5
Обща характеристика на дисертационния труд	7
Съдържание на дисертационния труд	9
Научни резултати, изводи и обобщения	13
Резюме на научните приноси	17
Списък на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд	19

СТРУКТУРА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

ПРЕДГОВОР

В предговора се прави въведение в проблематиката на вестникарската фотография. Важен детайл за изясняване на тезата е за възникването на илюстрираните вестници и списания по света и в България. Изследването разчита основно на илюстрирани вестници и списания за да има възможност за анализ и за проследяване на промените в стилистиката и съдържанието на по-голям брой фотографии.

Информацията и новините със снимки в илюстрираните издания се разглеждат като две основни форми на пропаганда с фотография. Едната форма на пропаганда е за целите на политическата пропаганда, а другата е за културна пропаганда, т.е. за разпространяване и популяризиране на определени етични, морални, религиозни, традиционни, образователни каузи и разбира се, за реклама на стоки и услуги. В това изследване се акцентира и се отделя място за ролята на водещите по тираж и иновации вестници и списания от Европа и в САЩ, по които стъпки след това вървят българските печатни издания. Обръща се внимание на специфичните български приноси в печата, изреждаме имената на фотожурналистите с принос към българската фотожурналистика. Прилагат се примери със снимки от илюстрирани печатни издания от 1919 до 1944 година, които дават характеристика на пропагандата със снимки чрез тогава съществуващите жанрове във фотожурналистиката.

Първа глава.

ОТ СНИМКА ИЛЮСТРАЦИЯ КЪМ СНИМКА ПОСЛАНИЕ

ОТ СНИМКА ИЛЮСТРАЦИЯ КЪМ СНИМКА ПОСЛАНИЕ.....	22
1.1 Посланието чрез снимки и пропаганда чрез фотографско изображение.....	25
1.2. Обхват на изследването	34
1.3. Фотографията в новините.....	37
1.4. Фотографското изображение като самостоятелен носител на информация..	40
1.5 Фотодокумент и репортажен метод на снимане.....	43
1.6. Военната фотография и репортажният метод на снимане.....	45
1.7. Полутоновият печат и епохата на начало на фотожурналистиката	47
1.8. Камерата като инструмент на реформатора пресфотограф.....	50
1.9. Цветът като изобразителен похват.....	53
1.10. Ролята на личността на фотографа	63

1.11. Джими Хеър и професията фотожурналист, която вдига тиражите на вестниците.....	64
1.12. Ерих Саломон – „Невидимата камера“	68
1.13. Андре Кертес и „Домът на мълчанието“	73
1.14. Брасай – майсторът на магнезиевата светлина.....	74
1.15. Вили Руге – екстремални моменти и психологизъм в снимките.....	76
1.16. Мартин Мункачи – „замразеният момент“.....	78
1.17. Уиджи, кралят на снимките от престъпления	80
Обобщение.....	81
Изводи.....	82

Втора глава.

„ОТКРОВЕНАТА КАМЕРА“ И „ЗЛАТНИТЕ ГОДИНИ“ НА ФОТОЖУРНАЛИСТИКАТА

2.1. Конкуренцията на новите медии с пресата през първата половина на 20 век.....	87
2.2. Списание „Берлинер илюстрирте“, (Berliner Illustrierte Zeitung – BIZ) – „Фотографията – животът през очите на фотографа“ – Германия	88
2.3. Фотоесе и фоторепортаж през 30-те години на 20 век.....	93
2.4. Испанската гражданска война, внасяне на психологизъм в репортажите и нов фотографски образ снимка	95
2.5. Златните години на фотожурналистиката (Golden Age).....	101
Обобщение.....	104
Изводи.....	105

Трета глава.

БЪЛГАРСКИТЕ ФОТОЖУРНАЛИСТИ – „ТВОРЦИ НА КУЛТУРА“

3.1. Българските илюстрирани вестници и списания през 1919 – 1944 г. Политически, икономически и законови предпоставки за развитие на печата	107
3.2. Фотографията като пропаганда. Политически и законови условия за свободата на печата в Царство България през периода от края на Първата световна до началото на Втората световна война.....	111
3.4. Закон за защита на държавата.....	114
3.5. Българският илюстриран печат и пропагандата с фотография.....	117
3.5. Българските списания и вестници между войните.....	134
3.6. Списание „Илюстрована седмица“.....	135

3.7. Петьо Блъсков: Елементът пропаганда в тях не съществува!.....	142
3.8. Издатели, редактори и фоторедактори, Атанас Дамянов.....	146
3.8.1. Георги Генович	148
3.8.2. Данаил Крапчев.....	150
3.8.3. Стефан Танев.....	151
3.9. Ролята на оформлението в българските вестници.....	152
3.10. Тематичен обхват на новините в българския печат.....	153
3.11. Българската фотожурналистика и „откровената камера“	155
Обобщение.....	159
Изводи.....	160

Четвърта глава.

ФОРМИ И ЖАНРОВЕ В НОВИНАРСКАТА ФОТОГРАФИЯ ДО 1944 г.

4.1. Българската фотожурналистика от 20-те до 40-те години на XX век.....	161
4.2. Трудности при установяване на авторството на снимките	166
4.3. Фотожурналисти в българските вестници между Първата и Втората световна война.....?	
4.4. Иван Юскеселиев	173
4.5. Фотожурналистите Димитър Кацев, Божидар Карастоянов, Антон Антонов, Любен Антонов.....	188
4.6. Видове, форми и жанрове във фотожурналистиката.....	196
4.7. Форми на фотографския разказ.....	202
4.8. Форми и жанрове в българската илюстрирана преса през периода между Първата световна и Втората световна война.....	204
4.9. Снимки от жанр „политика“ – единични снимки.....	209
4.10. Снимки от жанр „политика“ на тема „Царят и монархическото семейство“.....	209
4.11. Други снимки на политическа тема.....	218
4.12. Политика (конгреси, митинги, протести).....	221
4.13. Култура (просвета, изкуства, традиции).....	226
4.14. Снимки от жанра „спорт“.....	232
4.15. Катастрофи, произшествия, криминални новини.....	242
4.16. Социална фотография.....	248
4.17. Портрет.....	253
4.18. Техника и патриотизъм.....	257

4.19. Развлечения (снимки с развлекателен характер и на свободна тема).....	262
Обобщение.....	266
Изводи.....	266
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	267
Резултати.....	272
ПРИНОСИ.....	272
Библиография	

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд „Фотография и пропаганда в българската преса 1919-1944 година“ има характер на цялостен преглед на процесите в световната илюстрирана преса и как тя рефлектира върху изображенията и пропагандата в българските печатни илюстрирани издания. Направен е исторически обзор за развитието на техническите фактори, които предполагат трансформацията на репортажната фотография във фотожурналистика. Как тези технически промени влияят на фотографията. За движението на всяка област на познанието, така и във фотожурналистиката голяма роля имат личностите, цитират се биографични данни за вестникарски редактори и големи майстори на камерата в САЩ, Европа и в Царство България. Отдава се значение на факта, че личностите, независимо от обществения строй, историческия момент и политика са тези, които оставят следа и повлияват на следващите поколения във фотографията и подходите за работа и бизнес с образни новини.

АКТУАЛНОСТ НА ТЕМАТА

Темата за пропагандата с изображения във вестниците и в медиите има своето място да бъде анализирана и обсъждана и днес, защото влиянието върху читателите и върху цялото общество с образи се оформя като завършен процес през периода на „златните години“ , а именно 30-те и до около 70-те години на 20 в. Днешната образна журналистика, която приемаме да се нарича по новому „визуална журналистика“ стъпва на принципите за изграждане на новина със снимки, които се създават през междувоенния период 1919-1944 година. Казваме „визуална журналистика“, защото след епохата на дигитализацията, след 2000 година печатните медии създадоха свои електронни страници, в които има не само фотография, но и движение, звук, говор, т.е. от една медия – фотографско изображение медиите станаха повече и се появиха „мултимедийни“ новини . В днешно време е по-правилно да наричаме образните новини с едно по общо понятие, събиращо в себе си повече медии - „визуална журналистика“. Може да говори не само за пропаганда с фотография, а за пропаганда с „визуална журналистика“.

ЛИЧНИ МОТИВИ

След много години работа във вестници като фоторепортер бях поканен да преподавам по специалността „фотожурналистика“ в учебни заведения за фотография. В процеса на работа и създаването на учебна програма трябваше да се събере материал за доказване на тезите, за практическо обучаване и теоретична подготовка на новите поколения фотожурналисти. У нас има оскъдна литература на тема българската фотожурналистика и тази липса трябва постепенно да се запълва с изследвания и проучвания. От особена важност за младите фотожурналисти е да знаят от къде тръгва и кои са личностите с принос в развитието на професията. Да знаят принципите на фотографския разказ за предаване на новини, да са запознати с най-добрите образци от образната журналистика в българските печатни медии. Така се появиха книгите „Големите фоторепортери на България 1912-1960“ и „Големите фоторепортери на България 1960 – 1989“. Такива книги имат своето място в учебната програма на училищата по фотография и журналистика, защото без познаването на историята на фоторепортажа се получава абсурдното „откривателство“ на всъщност добре познати сюжети и похвати за правенето на снимков новини. Да се възпитава образна култура и уважение към миналото и първите поколения фотожурналисти.

РАЗРАБОТЕНОСТ НА ТЕМАТА

За съжаление темата пропаганда с фотография за времето преди 1944 г. не е разработвана. В това изследване се използват двете безценните книги „Фотографското изкуство в България“ на историка на българската фотография Петър Боев, книги за фотографията от началото на 20 век , книгата от Стоян Георгиев „Курс по фотографията според съвременните изисквания на художеството“, учебника за предмета „Художествена фотография“ за ТПФ „Юлиус Фучик“, изд. 1974г. от Васил Кацев, „Увод в образната журналистика“ изд. 1980 г. от доц. Божан Тодоров и др. Наложил се да се продължи тази изследователска работа и да се събере снимков материал от илюстрирани вестници, както и биографични данни за първите фотожурналисти в България. За фотожурналистиката в Европа има писано достатъчно и тук са цитирани нееднократно автори като Тим Гидал и Тиери Жерве.

ОБЕКТ И ПРЕДМЕТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Както по-горе бе споменато, изследването се фокусира към богато илюстрираните вестници и списания, които са издавани в Царство България до 1944 година. Това са цялото течение на сп. „Илюстрирана седмица“ от 1924 година до 1936, общо над 600 броя. Във всеки брой на списанието има средно по около 40-60 фотографии, или общо за периода на излизане на списанието те са близо 30000 бр. снимки от чужбина и повечето от България. Разглеждат се още и илюстрацията в сп. „Илюстрирана политика“, в. „Политика“, в. „Нашенец“, също са анализирани репродукции от в. „Утро“, в. „Заря“, „Зора“ и „Дневник“ и др., макар снимките в тях да са малко, защото при тях се разчита на текстовата информация, но от избора на тези снимки се разбира за вкусовете и насоките за информация и пропаганда.

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Проблемът, който се анализира е как българското законодателство, политическата обстановка и икономическите обстоятелства след трите войни от 1912 до 1919 г. влияят върху съдържанието на репортажните снимки след този военен период в мирно време. Изследването се ограничава до 1944 г., защото настъпилият комунистически обществен строй има коренни разлики в идеологическо, пропагандно и творческо отношение във вестникарската фотография и следващите години са предмет на друго изследване. Анализ на фотографията от тоталитарно време.

Цел в това изследване бе да се допълни картината на развитието, влиянията при създаване на изображения, темите и обектите в българските илюстрирани вестници и списания в периода между Първата и Втората световна война от 1919-1944 година. Да се направят изводи за това какви са били видовете, формите и жанровете във фотожурналистиката през изследвания период и как това е служило на пропагандата в Царство България, на в бизнеса с новини, за целите на политическия, социален и културен живот на страната. Кои са били личностите, повлияли на развитието на фотожурналистиката ни и какви са били способите за въздействие и правене на пропаганда с фотография от печатните издания.

Задачи:

1. Да се проследи тенденцията и развоя на европейски и американски илюстрирани издания и да се открием тяхното визуално ехо в българската илюстрирана преса с основен акцент снимките в сп. "Илюстрирана седмица" до 1936 г. , когато списанието спира да излиза. След тази година се проследяват тенденциите в промяната и въздействието на снимковите новини в редица влиятелни вестници с богата илюстрация като седмичния илюстриран в. "Нашенец" , „Политика“, сп. "Илюстрирана политика" и др. до 1944 г.
2. В изследването се търси специфичен български принос в подходите за снимане за печатно издание. Те са повлияни първо от законодателството в страната, второ от чуждите снимкови образци и трето са плод на оригинално творчество и таланта на пионерите в родната фотожурналистика.
3. Посочват се имената на няколко чужди фоторепортери, които са повлияли на световната репортажна фотография. Техният конкретен принос в развитието на фотографските видове и жанрове. За първите образци на военната , спортната, „откровената“ фотография с издебнат момент и „раздвижване“ вътре в кадъра, за новите сюжети и теми за композиционни, стилистични и технически похвати при правенето на репортажни снимки.
4. На базата на събрания снимков материал с репродукции от близо 20 х. изображения, публикувани от началото на 20в. до средата на века в сп. "Илюстрирана седмица", във в. „Политика“, в. "Утро", в. „Дневник“, в. „Заря“, в. „Нашенец“ и др. се прави жанрова диференциация и делене на снимките в илюстрираните вестници и списания.
5. Откриват се имената на българските фотожурналисти, които са работили през изследвания период и се посочва техния конкретен принос за промяната и развитието на репортажната фотография у нас.
6. Посочват се имената на редакторите и собствениците , които определят съдържанието и методите и начина на работа във вестникарския бизнес през епохата на 20-те до настъпването на комунизма през 1944 г.
7. Проучва се законодателството за печата в Царство България, благодарение , на което се налагат забрани и ограничения, които повлияват върху свободата на словото и фотографията. Дава се отговор каква форма придобива и как работи пропагандата със снимки във вестниците до 1944г.

8. Прави се жанрово разделение на снимките, които се оформят като тематика през 20-години на 20 век и са основа във фотожурналистиката ни до днес. Какви форми за фотографски разказ за новини има през тази епоха и какви нови форми се появяват в края на изследвания период. Как се изменя съдържанието на снимките във всеки от фотожурналистическите жанрове и как това се повлиява от подхода за снимане, от новостите във фотографската техника, от политическите, обществени, културни, народопсихологически и др. фактори.

МЕТОДОЛОГИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Методологията, която следва този труд е чрез хронологичен подход по години чрез съпоставяне на много изображения. Търсени са илюстрации, свързани с големите политически и исторически процеси и събития за Царство България, като новите правителства, политически преврати, събития след законодателни промени, политически убийства, събития като атентата в „Св. Неделя“, който има решаващ ефект на илюстрацията в медиите чрез наложените след него цензура и ограничения за политически послания. Спортни събития, театрални, кино и оперни звезди. Следва се логиката за промяна в снимките като се подрежда пъзела по години от политически събития, конгреси, манифестации, протести, от протоколни събития, от срещи на цар Борис III с други монарси, от снимки с криминален сюжет, снимки от развлекателни събития, от конкурсите за красота във Варна и в София, отразяването на автомобилни катастрофи, влакови катастрофи, престъпления, катаклизми, убийства и т.н. Проследяват се важни спортни събития като Балканските игри, футболни мачове, автомобилни и мото състезания, плувни спортове, борба, лека атлетика и др.

Проблемът с установяването на авторството на снимките е една от основните трудности в работата по научната теза. Описани са какви критерии и методи са използвали за установяване на авторство. За радост има снимки, които макар и рядко, но са подписвани във вестниците, също има архиви от семействата на някои от фотографите, които се използват в този труд и за тях има сигурност кой е стоял зад камерата.

НАУЧНА НОВОСТ

Научната стойност на настоящото изследване се състои в определянето на жанровете на фотографиите във вестниците в междувоенния период. В определянето на формите на вестникарски разказ – единични снимки или поредица от снимки, фоторепортаж, фото есе, фото очерк и др. Прави се анализ на фото есето като вид разказ и то се разграничава като технически подход за фотографски разказ в по-късно време, във времето на „визуалната журналистика“. В обогатяването и изреждането на тематичния обхват и подходите за снимане. Въвеждането и отбелязването на навлизането на т.н. „малък формат“ за снимане, преминаването от общ план към среден и крупен план. Въвеждането на цвят в пропагандата и във фотографските изображения за повече изразителност, въздействие и за търсене на методи за повече тираж и увеличаване на приходите от реклама и от продажби. Цветът като метод за влияние на читателите с фотографски новини и като средство за привличане на повече читатели и купувачи на вестници.

ПРИЛОЖЕН ЕФЕКТ

Стойността на настоящото изследване по отношение на практиката се определя от факта, че в него са направени първи характеристики на процесите във фотожурналистиката между Първата световна война и Втората световна война.

През периода 1919-1944 г. репортажната фотография в България придобива своята жанрова, стилистична и професионална зрялост. Фотографската техника в края на периода около 1940 г. стига развитие, което дава възможност за постигане на високо качество и бързина в новинарските снимки. Създадените форми на новинарски разказ и журналистически жанрове претърпяват промени в някои от видовете като фото-очерка и фото-есето, но жанровите форми в тематичен аспект се запазват.

ДИСЕРТАЦИОННА ТЕЗА

Тезата за „пропагандата с фотография“ от 1919 до 1944 година се основава на изобилието от много снимки в илюстрираните вестници и списания за този период. Тези издания са „погледа към света“, нещо като телевизор за своето време, с което читателите онагледяват представите си за света или те го виждат „както е правилно“, според политиката на издателите, уменията на фотографите и съобразено със законодателството, което има решителен ефект върху многообразието и свободата на словото и образите. На базата на хилядите изображения, които се съпоставят се защитава тезата, че пропагандата в изследвания период има характер на образователна и нравствена цел за издателите.

Това се основава на държавната политика и на законодателството на Царство България. Пропаганда на националсоциализма се прокрадва в снимките след 1941 година, когато България се присъединява към Тристранния пакт. От 1941 до 1944 година се вижда пропаганда със снимки в съвременния смисъл на думата, за внушаване на позитивно отношение към Германия, към войната, с която се втъпява, че ще се възстановят несправедливостите от Ньойския договор. Препечатват се снимки от немския печат и агенции, които величават подвизите на германската войска и успехи на съюзниците Италия и Япония.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Изследването е с класическа структура: предговор, четири глави, приложения със снимки по жанрове и заключение.

ПЪРВА ГЛАВА

В Първа глава озаглавена „От снимка-илюстрация към снимка-послание“ се разглежда как възникват илюстрациите в пресата. Няколко последователни текста развиват тезата на автора за начините за въздействие чрез фотографско изображение, кога фотографското изображение става самостоятелен носител на информация. За това кога репортажната фотография се превръща във фотожурналистика, как цветът става част от посланието в печатно издание. Като особено важна част на Първа глава се отделя място за ролята на личността в развитието на фоторепортажа, за успеха и за силата на въздействие на новините. Изтъква се приноса на неколцина „революционери“ с камера, които променят вестникарската фотография и полагат основите на съвременната образна журналистика.

ВТОРА ГЛАВА

Във Втора глава, която се именува **„Откровената камера“** и **„Златните години“** във фотожурналистиката“

В тази част на изследването се разглеждат причините за възникване на метода за фотографиране, наречен „откривена камера“ или още „скрита камера“ и търсенето на психологизъм в уловените мигове. Етапът, в който от статика снимките оживяват и стават интересни. Фотографите намират различни оригинални подходи да бъдат незабелязани и да уловят важни мигове от събитията, които разказват повече за случилото се там. Фотожурналистите стават популярни, създава им се ореол на безстрашни и талантиливи хора, превръщат се в звезди в ерата, наречена „Златните години“ на фотожурналистиката.

ТРЕТА ГЛАВА

Трета глава е озаглавена **„Българските фотожурналисти - „творци на култура“** като е използвано определението на първия български фотожурналист Петър Морозов, който в свое интервю казва, че „фотожурналистът се явява като един от стълбовете на българския вестник и списание, че той трябва да се цени като необходим фактор за напредъка на нацията, защото той не е фотограф, а творител на култура.“ В тази глава са представени илюстрирани български вестници и списания, издатели и редактори, които са оказали най-голямо влияние върху фотожурналистиката ни. Разглежда се въпроса за пропагандата с фотография и се дава думата на съвременния медиен магнат Петьо Блъсков, който се поставя на мястото на издателя Атанас Дамянов от 20-те години и той дава своята оценка на професионалист имало ли е пропаганда и каква е била тя във вестниците на Царство България.

Отделя се място за представяне Закона за печата и Закона за защита на държавата. Тези два закона оказват пряко влияние върху свободата на словото и конкретно върху съдържанието на фотографските изображения и съответно на развоя на формите на новинарски фотографски разказ.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

В Четвърта глава „**Форми и жанрове в новинарската фотография до 1944 г.**“ представя ярките имена от фотожурналистиката през периода от 1919 до 1944 г. Целта е да се изтъкне конкретния принос на тези личности за фотожурналистиката ни. Специално място и като личност с базов принос се отделя на Иван Юскеселиев, на Антон Антонов, Димитър Кацев и Любен Антонов. Изяснява се въпросът с откриване на авторите на неподписаните снимки в пресата. В тази глава се поставя деликатната задача да се направи за пръв път формулировка на видовете, формите и жанровете в българската вестникарска фотография и тяхното развитие през в годините от 1919 до 1944г. В края на тази глава се прилагат цитати с репродукции от публикации във вестници и в илюстрирани списания.

Този научен труд разпределя основните типове (жанрове) снимки в печата от изследвания период и формите за разказ.

1. Политика. 2. Социална (социални проблеми и събития). 3. Спорт. 4. Култура (празници, традиции). 5. Гореща точка (вътрешни конфликти, протести, катастрофи, катаклизми). 6. Снимки с развлекателен характер на свободна тема. 7. Портрет. Репортажният портрет се появява по-късно, след влизането на България във Втората световна война, около 1942 – 1943 г. До този период портретите в българските вестници са правени в студио и не отговарят на изискването като за „репортажен портрет“.

Жанровете фотография, които съответстват на определена тема от живота, могат да бъдат показани с различен изобразителен подход, който наричаме „форма“. Формата, с която е представен журналистическият разказ или новина.

Чрез понятието „жанр“ във фотожурналистиката означаваме честото повторение на еднотипни по съдържание произведения, които притежават сходни сюжети (снимачни ситуации), имат близки по външен белег обекти, преследват определена цел за въздействие, имат конкретно предназначение, отразяват действителността и правят близки изводи и обобщения. Показват се с примери разликите в жанровете във фотожурналистиката в епохата на черно-бялата фотография и в дигиталната епоха след 2000-та година. Двата етапа се назовават като Период на фотожурналистиката и Период на визуалната журналистика, заради използването на повече от една медия във фоторазказа за електронните издания.

Това проучване прави извода, че журналистическите форми за новини със снимки в периода от 1919 до 1944 г. са две:

1. Единични снимки.
2. Фоторепортаж.

Фотографските жанрове, които се очертават най-ясно измежду хилядите изображения от българския илюстриран печат от 1919 до 1944 г., могат да се подредят в следните тематични групи:

1. Политика.
2. Култура:
 - просвета;
 - изкуства;
 - традиции.
3. Социална фотография.
4. Спорт.
5. Инциденти и бедствия.
6. Портрет.
7. Техника и патриотизъм.
8. Развлечения (снимки с развлекателен характер и на свободна тема).

Резултати и изводи от изследването:

- 1- Историческа хронология на процесите за пропаганда с фотография 1919 – 1944 г.
- 2- Определяне и назоваване на формите и жанровете в репортажната фотография
- 3- Определяне на периода на навлизането на метода „откривена камера“ в българските илюстрирани вестници и списания
- 4- Назоваване имената на първите фотожурналисти в България, които снимат по метода на „откривената камера“ и разчупват канона за „статика в изображението“
- 5- Отговаряме на въпроса защо българската фотография следва иконописната традиция за статичност в изображенията и защо това е различно от Западната преса
- 6- Отговаря се на въпроса защо в българските илюстрирани списания и вестници се публикуват снимки с огромни множества от хора в общ план
- 7- Отбелязва се значението на „снимки от висока гледна точка“
- 8- Проследява се кога настъпва „раздвижването“ на портрета
- 9- Посочват се имената на главните редактори и художествени редактори, които дават тон на стилистиката в изображенията

РЕЗЮМЕ НА НАУЧНИТЕ ПРИНОСИ

Научен принос в дисертационния труд носят:

1. Нова информация за фотографите Иван Юскеселиев, Димитър Кацев, Антон Антонов, Любен Антонов, Георги Пасков и др.
2. Систематизирани видове, форми и жанрове в българската фотожурналистика през периода 1919 – 1944 година
3. Непознати факти за създаването на „Дружеството на българските и чуждестранни фотожурналисти в България“ и публикуване на страници за организацията от Държавна агенция Архиви.
4. Изследователска работа за анализ и коментар на промените в подходите за снимане във всички репортажни жанрове с приложени снимки

СПИСЪК С ПУБЛИКАЦИИТЕ, СВЪРЗАНИ С ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. „Големите фоторепортери на България“ ч.1 и ч.2
2. Статия за Българската фотография в Европейска енциклопедия на фотографията
3. Статия от Научна конференция във Варна за ролята на фотографията и фотографите в България преди 1878 г.
4. Участие в научни семинари на ФЖМК.